Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Eerikinkatu 40-42
20100 Turku

Asiantuntijalausunto

24.10.2022

Lakivaliokunnalle

HE 216/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lakivaliokunta on pyytänyt Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiriltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, HE 216/2022 vp.

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu piirin talous- ja velkaneuvonnan asiantuntijoiden laatimana asiantuntijalausuntona seuraavaa:

Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kannattaa edelleen esitystä, niin kuin hallituksen esityksen luonnoksesta 28.9.2022 antamassaan lausunnossa. Suojaosuuden väliaikainen korottaminen on nopeimpia keinoja reagoida voimakkaaseen kustannustason nousuun sekä ehkäistä toimeentulotuen tarvetta ulosmittauksen vuoksi.

Suojaosuuden pysyvä korottaminen ei kuitenkaan ole paras ratkaisu ulosmittauksesta aiheutuvien ongelmien korjaamiseksi, joten siinä mielessä lain väliaikaisuus on perusteltu.

Suojaosuuden korottaminen on kaavamainen ratkaisu, eikä siten huomioi velallisten todellista maksukykyä. Tärkeämpää olisi kehittää ulosmittausta siihen suuntaan, että se huomioisi paremmin velallisen todellisen maksukyvyn samalla tavalla kuin yksityishenkilön velkajärjestelyssä. Pääsääntöisesti palkan ulosmittaus on rankempi pieni- kuin parempituloisille. Siten suojaosuuden korottaminen on perusteltua pienituloisten tilanteen parantamiseksi ja toimeentulotuen tarpeen vähentämiseksi. Parempituloisten velkajärjestelyssä maksettava määrä voi olla huomattavastikin suurempi kuin ulosottoon kuukausittain maksettava määrä, mikä johtaa velkajärjestelyn houkuttelevuuden pienentymiseen. Velkajärjestelyyn hakeutumisen tulisi aina olla pidempiaikaisiin velkaongelmiaan ensisijainen ratkaisu ulosottoon verrattuna, joten tavoitteena tulisi olla velkajärjestelyn houkuttelevuuden lisääminen niin, että velkajärjestely olisi kevyempi kuin ulosmittaus, kun taas suojaosuuden nosto johtaa päinvastaiseen lopputulokseen. Talous- ja velkaneuvontaan ottaa jatkuvasti paljon asiakkaita, jotka haluaisivat hakea

velkajärjestelyä, mutta päätyvät jatkamaan maksamista ulosoton kautta, koska ulosotossa jää niin paljon enemmän elämiseen kuin velkajärjestelyssä. Tuore esimerkkitapaus viime viikolta:

Entinen yrittäjä, jolla velkaa noin 71.000 euroa, josta ulosotossa tällä hetkellä noin 59.000 euroa. Asuu yksin, ei lapsia, eikä puolisoa. Kohtuullisen pienet asumiskulut eli noin 500 euroa kuukaudessa. Palkasta ulosmitataan 861 euroa kuukaudessa, mutta velkajärjestelyn maksuvara olisi 1.454 euroa kuukaudessa. Koska palkan ulosmittaus on 593 euroa kuukaudessa enemmän kuin maksuvelvollisuus velkajärjestelyssä, asiakas päätyi jatkamaan ulosotossa, vaikka ulosoton kautta velkojen maksamisen kestää yli kymmenen vuotta, kun velkajärjestely olisi ollut vain kolme vuotta.

Muutoinkin jo 1990-luvulta lähtien on eri selvityksissä *(viimeisimpänä raportti "Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta" sekä sen palautteesta tehty tutkimus "Ulosottokaaren muutostarpeet: Tutkimusraportti Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta : Lausuntotiivistelmä")* todettu, että suojaosuuden nostamisen aiheuttaa ulosottovelallisten tilanteen parantamisen lisäksi myös useita muita huonoja puolia, joita muutamat lausunnonantajat, kuten Ulosottolaitos ovat tuoneet esille hallituksen esityksen luonnoksesta antamissaan lausunnoissa.

Edellä mainituista syistä hallituksen esityksen yhteydessä käsiteltävät lakialoitteet eivät ole perusteltuja, koska niissä esitetään vielä suurempaa ja pysyvää suojaosuuden nostamista.

Kunnioittaen

Fager Lasse 912449715

Allekirjoittaja Fager Lasse 912449715
DN: cn=Fager Lasse 912449715, c=FI, o=Oikeusministeriö, email=lasse.fager@oikeus.fi
Päivämäärä: 2022.10.24 11:14:41 +03'00'

Lasse Fager
johtaja